

Souborný katalog ČR v roce 2009 Stručné zhodnocení VISK9 část I

V roce 2009 byl Souborný katalog ČR budován a uživatelům zpřístupňován v systému Aleph 500. Interaktivní formuláře pro on-line aktualizaci dat v SK ČR byly obohaceny o možnost uložit informace o chystané nebo provedené digitalizaci. Programy pro import dat byly upraveny tak, aby bylo možno informace o digitalizaci zasílat s novými záznamy nebo dodatečně dávkově doplňovat k již dříve přijatým záznamům, V průběhu roku 2009 byly zpřísněny kontroly související s předimportním zpracováním dat, zdokonalovány deduplikační klíče, úpravami prošel deduplikační modul a upraveny byly statistické výstupy. (Po úpravách klíčů bylo automaticky deduplikováno 3.500 duplicitních záznamů.). V rámci zlepšování služeb uživatelům bylo cca 6731 dalších záznamů monografií, speciálních druhů dokumentů a seriálů propojeno s plnými texty vzniklými v rámci projektu Kramerius. (Nyní propojeno s digitálními kopiemi celkem 10707 záznamů.) Údaje o provedené digitalizaci dokumentu je možno do SK ČR uložit pomocí on-line formuláře. K záznamům v SK ČR jsou připojovány virtuálně obálky knih (pokud jsou dostupné na „Obálkovém serveru“) a záznamy jsou propojovány s údaji dostupnými na Google Book Search. Během roku 2009 bylo ručně deduplikováno 10439 titulů, z toho bylo 883 seriálů. Od února 2008 se statisticky sleduje i počet záznamů smazaných při ruční deduplikaci záznamů – celkově bylo v roce 2009 smazáno 24.028 duplicitních záznamů.

K 31.12 2009 obsahovala báze Souborného katalogu ČR **3.865.206** záznamů monografií, speciálních druhů dokumentů a seriálů, a to jak českých, tak zahraničních.

V SK ČR mají běžní uživatelé možnost pohodlně a spolehlivě vyhledávat záznamy a z vyhledaných záznamů se propojit:

- do báze národních autorit (např. pro ověření autoritní podoby původce díla), což podstatně přispělo ke zvýšení využívání souborů národních autorit a tím i k zúročení jak finančních prostředků, tak práce, která je do budování této báze vkládána
- do báze Adresáře knihoven a informačních institucí (pro ověření adresy odběratele)
- do výpůjčního systému jednotlivých vlastníků dokumentů, pokud knihovna dodala příslušný link do své báze (pro ověření aktuálního stavu exempláře, popř. jeho objednání)
- k digitální kopii dokumentu pokud byla vytvořena v rámci projektu Kramerius (a je volně dostupná), nebo k plnému textu dokumentu nebo jeho části pokud je volně dostupný na Google Book Search, popřípadě k dalším souvisejícím informacím. V SK ČR se též zobrazuje obálka dokumentu, pokud je dostupná na „Obálkovém serveru“ (<http://www.obalkyknih.cz/>) a obsah dokumentu, pokud byl naskenován v NK ČR Praha, VK Olomouc nebo MZK Brno (tedy knihovnami pracujícími v clusteru). V SK ČR je obsah připojen k 26.193 záznamům.

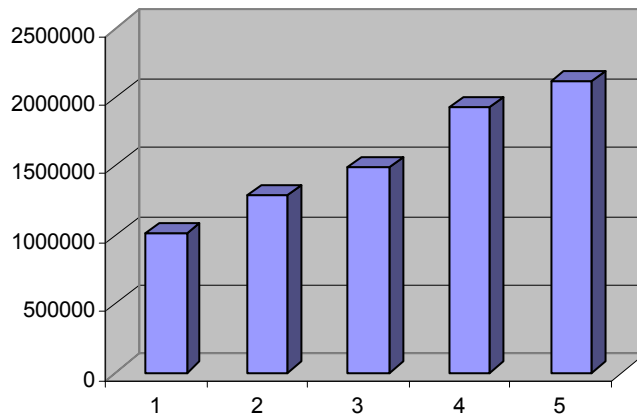
Běžně je využívána možnost přebírat záznamy ze Souborného katalogu ČR prostřednictvím protokolu Z 39.50. Knihovny mají též možnost stahovat soubory záznamů, ke kterým je připojena jejich sigla (v poli 910a) i přes webové rozhraní.

V bázi SK ČR

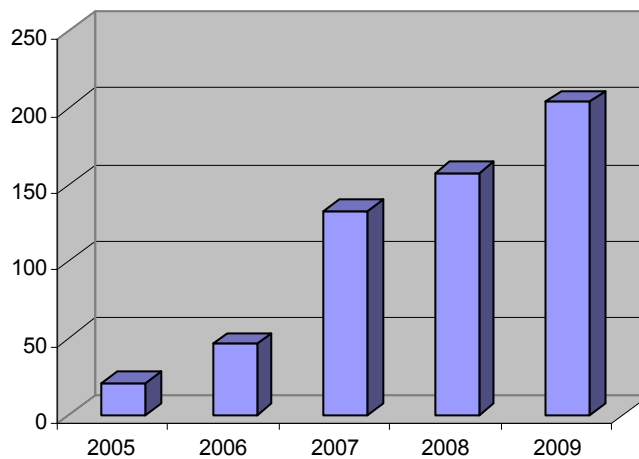
- je 2.159.808 vazeb na autoritní záznamy
  - všechny sigly uvedené v záznamech SK ČR jsou propojeny s bází ADR (v roce 2009 byla do báze ADR přidána možnost najít knihovnu na mapě)
  - 217 knihoven umožňuje propojení do svých lokálních katalogů (celkem existuje 6.029.524 linků do lokálních katalogů přispívajících knihoven)
  - interaktivní formulář pro on-line aktualizaci údajů o odběru využívá 247 knihoven
  - objednávku MVS přes SK ČR je ochotno přijímat 198 knihoven (celkem je zapojeno 258 knihoven).
- K 31.12. 2009 bylo odesláno z prostředí SK ČR 5910 objednávek MVS.

Následující grafy ukazují pro srovnání údaje z let 2005-2009

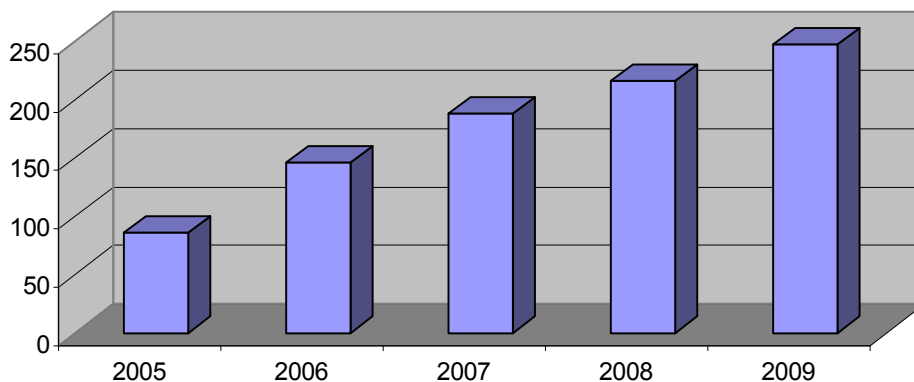
Počet propojení do báze Národních autorit

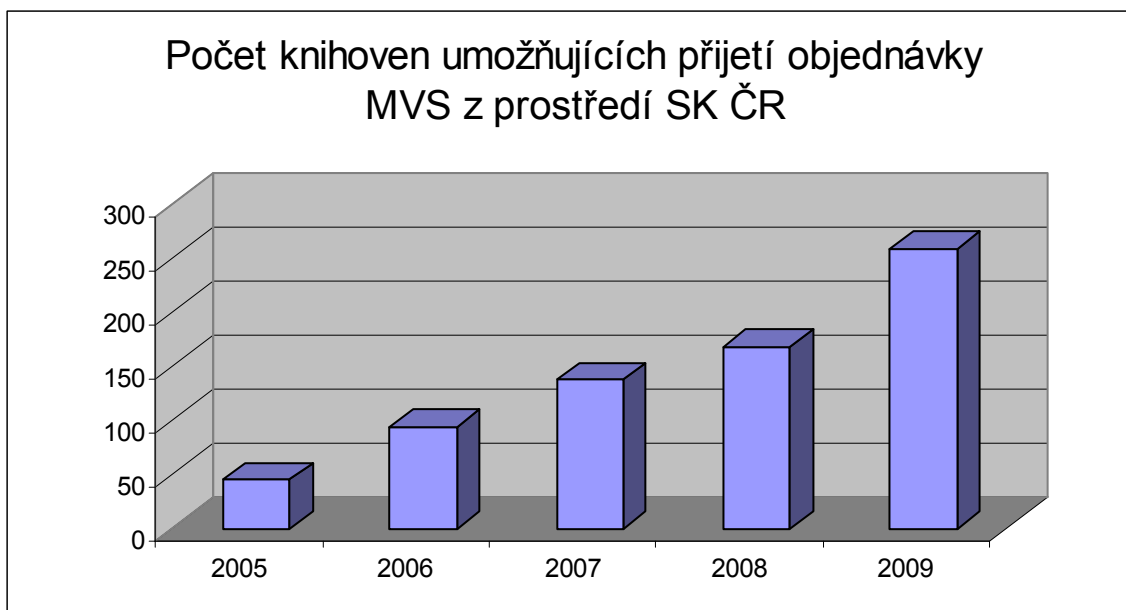

Počet knihoven umožňujících propojení do svého lokálního katalogu

Počet knihoven využívajících formulář umožňující on-line aktualizaci dat v SK ČR

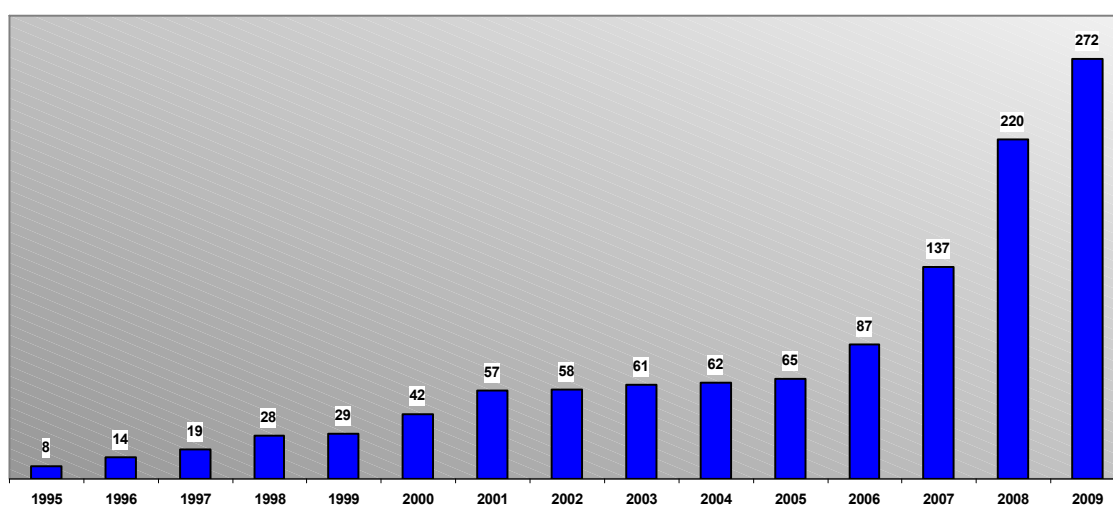

V rámci verifikace údajů o odběrech seriálů zpracovaných v rámci retrokonverze Retrospektivního katalogu zahraničních periodik bylo obesláno 172 knihoven dopisem s žádostí o ověření zaslaných soupisů seriálů. Do 31.12 2009 se vrátili podklady z 53 knihoven. U 134 dalších institucí bylo zjištěno, že jejich knihovny byly zrušeny, nebo byly zrušeny i samotné instituce. Údaje o odběrech seriálů v těchto institucích byly ze Souborného katalogu ČR odmazány. V bázi Souborného katalogu ČR provedeno 4401 úprav (z toho 3209 odpisů, 1192 změn odběrů). Ve verifikaci odběrů seriálů bude správce SK ČR pokračovat i v roce 2010.

Stejně jako v předcházejících letech byl i v roce 2009 kladen velký důraz na propagaci SK ČR. Cílem bylo rozšířit počet knihoven, které budou SK ČR nejen pravidelně využívat, ale které také budou do SK ČR přispívat svými záznamy, a získat další knihovny pro využívání interaktivního formuláře pro on-line aktualizaci údajů o odběru. Nárůst počtu knihoven zasílajících data do SK ČR v elektronické podobě zachycuje níže uvedený graf. (Během roku 2009 začalo do SK ČR přispívat dalších 52 knihoven + další knihovny přispívání do SK ČR testují).

nárůst počtu knihoven spolupracujících na budování SK ČR v letech 1995-2009

Na využívání interaktivního formuláře byli v roce 2009 proškoleni pracovníci dalších 32 českých knihoven. Celkový počet knihoven spolupracujících tímto způsobem s SK ČR v roce 2009 byl 247. Prostřednictvím formuláře bylo v roce 2009 aktualizováno 44.711 záznamů. (ve více než 3500 případech byl on-line formulář

použit knihovníky k avizování chyb v záznamech uložených v SK ČR). V lednu proběhlo školení pro knihovny JU v Českých Budějovicích. Na žádost účastníků SK ČR bylo v červnu uspořádáno školení AACR2, kterého se zúčastnilo 51 knihovníků, v září prezentoval SK ČR své výsledky na setkání knihoven s regionálními funkcemi v Pardubicích. V listopadu byl uspořádán v Městské knihovně v Praze Seminář účastníků SK ČR, kterého se zúčastnilo více než 150 osob.

Během roku 2009 byla knihovníkům systematicky nabízena možnost on-line aktualizace dat i v bázi Adresáře knihoven a informačních institucí v ČR pomocí interaktivního formuláře. Tuto možnost využilo 938 knihoven (329 veřejných a 609 odborných knihoven). Celkově má možnost tuto službu využít 1186 knihoven (512 veřejných a 674 odborných). Služba byla v roce 2009 opakovaně e-mailem i telefonicky nabídnuta všem odborným knihovnám. V září 2009 byly do 1653 záznamů v bázi ADR doplněny GPS souřadnice, které umožňují najít konkrétní knihovnu na mapě. Zároveň došlo k poměrně velké změně struktury formuláře pro on-line aktualizaci dat v bázi ADR. Formulář je nyní přehledný, jednotný a více názorný pro uživatele. Obsahuje na jedné straně nové pole pro GPS souřadnice a možnost uvést pobočky knihoven, na druhé straně byla zredukována pole, která nebyla knihovnami využívána. Na novou úpravu struktury formuláře navazovaly změny nápověd k jednotlivým polím, instruktážní texty pro web, změny textů dopisů, jimiž jsou knihovny oslovovány. Formulář byl ve spolupráci s vybranými knihovnami úspěšně odzkoušen a bylo konstatováno, že je připraven k běžné aktualizaci. V průběhu úpravy formuláře nedošlo k přerušení možnosti on-line upravovat data v bázi ADR, vše probíhalo za provozu. Údaje o všech odborných knihovnách byly v roce 2009 aktualizovány.

Pomocí programu globálních oprav pro napojení záhlaví v záznamech Souborného katalogu na bázi Národních autorit bylo vytvořeno 11685 propojení. V rámci harmonizace přístupových souborů Souborného katalogu ČR s bázi Národních autorit bylo napojeno celkem 34.356 záznamů.

Zpracovala:

PhDr. Eva Svobodová

odborný garant podprogramu VISK9 / I